

HRVATSKI PLANINARSKI KLUB Sv. Mihovil
Bana Josipa Jelačića 28
22 000 ŠIBENIK
IBAN: HR3623900011199001673
OIB: 91280208813
www.sv-mihovil.hr
so.sveti.mihovil.sibenik@gmail.com
hpk.sveti.mihovil@hps.hr

30 godina HPK Sv. Mihovil 1995. – 2025.

IZVJEŠTAJ

MEĐUNARODNA SPELEORONILAČKA EKSPEDICIJA PUNAR U LUCI 2025

30 godina HPK Sv. Mihovil 1995. – 2025.

HRVATSKI PLANINARSKI KLUB Sv. Mihovil
Bana Josipa Jelačića 28
22 000 ŠIBENIK
IBAN: HR3623900011199001673
OIB: 91280208813
www.sv-mihovil.hr
so.sveti.mihovil.sibenik@gmail.com
hpk.sveti.mihovil@hps.hr

U razdoblju od 15. kolovoza do 24. kolovoza 2025. godine održan je glavni dio Međunarodne speleoronilačke ekspedicije Punar u Luci 2025, u jami Punar u Luci kod Gračaca. Speleološki odsjek HPK Sv. Mihovil se uz suorganizatora Komisiju za speleologiju Hrvatskog planinarskog saveza a u sklopu projekta „Speleološka istraživanja hrvatskog krša 2025“ i voditelja biospeleoloških istraživanja ADIPA - Društvo za istraživanje i očuvanje prirodoslovne raznolikosti Hrvatske, na ovaj način uključio u obilježavanje 30. godišnjice osnutka Kluba, a voditelji ekspedicije bili su Aida i Teo Barišić, instruktori speleologije.

Prije glavnog dijela ekspedicije u navedenom terminu zabilježeno je čak 10 izlazaka na teren pri čemu su provjeravani stanje puta i količine vode koja utječe u ponor kako bi se moglo početi sa opremanjem objekta. Jedan od ciljeva ekspedicije bio je i prikupljanje saznanja o prethodnim speleološkim istraživanjima u široj okolini Pustog polja na kome se nalazi Punar u Luci. Na terenu je pronađeno desetak ranije istraživanih speleoloških objekata koji su označeni pločicama, načinjene fotografije ulaza te su s kompletiranim podacima uneseni u Hrvatski speleološki katastar. Prvotna traganja prema starim zapisima su zamjenjena analizom LiDAR – skih snimaka što je omogućilo i markiranje mjesta potencijalnih novih ulaza speleoloških objekata na topografskoj karti. Obilaskom terena pronađeno je dvadesetak novih ulaza koji su se trebali istraživati tijekom ekspedicije. Kad su hidrološke prilike postale povoljnije u tri navrata je Punar u Luci opremljen sa više od 170 sidrišnih kompleta i pola kilometra užeta do dubine od -200m do mjesta na kome je predviđen bivak za ronitelje. Pritom je odmah do bivka spušteno još pola kilometra užadi za opremanje do prvog sifona na -267 m i daljnje napredovanje. U zadnjem ulasku prije glavnog dijela ekspedicije načinjeno je fotografsko i video snimanje ponora.

Dva dana prije zvaničnog početka u srijedu, 13. kolovoza je u bazni logor u šumi pod Liscem sa osam terenskih vozila transportirano 3.000 litara vode i dva spremnika za vodu od po tisuću litara, stotine kilograma ronilačke opreme, agregat, motorne pile, dva plinska plamenika i plinski roštilj sa tri plinske boce, solar i akumulatori, materijal za izradu velikih improviziranih šatora i nadstrešnica, kuhinjske potrepštine, gomila hrane te osobne i društvene speleološke kao i opreme za logorovanje. Lavovski dio su odradili pulski, zadarski i mostarski vozači road off iz 4x4 Performance i Krik Seekersa. U logoru je upotrebom Starlink-a omogućen dostupan wi-fi za sve sudionike.

Već u četvrtak, 14. kolovoza, popodne su u logor počeli stizati speleolozi i speleoronionci uz transport drugog dijela ronilačke opreme i kompresora. Parking osobnih vozila su omogućili Nada, Marko i Goran Manojlović na svome OPG-u, odakle je prilaz pješačkom stazom u trajanju od 45 minuta do baznog logora.

U prvom danu ekpedicije, u petak 15. kolovoza, ulaskom u Punar je 12 speleologa opremilo užetima dio jame od bivka do prvog sifona te je kompletirana ronilačka oprema za četvero ronilaca i šest spavaćih mjesta u podzemnom bivku nakon čega su speleolozi izašli iz jame i priključili se obilježavanju blagdana Velike Gospe uz vruću janjetinu sa OPG-a, logorsku vatru i dvije gitare.

30 godina HPK Sv. Mihovil 1995. – 2025.

HRVATSKI PLANINARSKI KLUB Sv. Mihovil
Bana Josipa Jelačića 28
22 000 ŠIBENIK
IBAN: HR3623900011199001673
OIB: 91280208813
www.sv-mihovil.hr
so.sveti.mihovil.sibenik@gmail.com
hpk.sveti.mihovil@hps.hr

U danima koji su slijedili je nastavljeno s transportom ronilačke opreme do prvog sifona. Kad je sve kompletirano u sifon su ušli prvi ronionci koji su preronili prvi sifon, ali su ustvrdili da se u sifonu nalazi restrikcija koja je u kombinaciji sa nultom vidljivošću prevelik rizik po život u uvjetima višekratnog prolaženja i teškog fizičkog napora koji se očekuje u radu iza sifona. Time se odstalo od glavnog cilja ekspedicije ali se nastavilo sa tehničkim penjanjem dimnjaka u dijelu ponora između ulaza i bivka. Na vrhu jednog se pronašla mreža kosih, suhih kanala s tragovima povremene hidrološke aktivnosti. Tako je usporedno s transportom i vraćanjem ronilačke opreme kartirano novih 756 m kanala koji prati glavni kanal na manjoj dubini. Krajnja dosegnuta točka se nalazi svega 20m tlocrtno istočno i 90 m iznad ulaza u drugi sifon na 350 m dubine koji je bio glavni cilj ekspedicije, uz mogućnost daljeg napredovanja prema dolje spuštanjem. Kako se bližio kraj ekspedicije speleološko istraživanje je tu prekinuto te započeto sa raspremanjem objekta s time da je ostavljen opremljen penj – ulaz u nove kanale.

Iako je za trajanja ekspedicije predviđeno istraživanje okolnih pronađenih ulaza u jame, već prva takva aktivnost površinskog tima je zapela u jami Paležinki koja je u tri cjelodnevna ulaska istražena do – 191 m dubine. Obilaskom markiranih točaka na topografskoj karti pronađena su još tri jame koje tek treba istražiti.

U organizaciji ADIPA – Društva za istraživanje i očuvanje prirodoslovne raznolikosti Hrvatske, a u kojima je sudjelovao veći broj članova društva, kao i drugih sudionika ekspedicije, kroz dvije predekspedicijske akcije, 31.05.2025. i 28.06.2025., provedene su mikroklimatske izmjere špiljskih staništa te je sakupljena špiljska fauna u Punaru.

U okviru razdoblja glavne Ekspedicije, 15. do 24. kolovoza 2025. godine, uz nastavak navedenih istraživanja u Punaru, provedena su i dodatna istraživanja jame. Uzorkovana je planktonska frakcija špiljskih vodenih staništa, uzet je uzorak sedimenta i vode za izolaciju vodenih špiljskih gljiva te je uzorkovan špiljski sediment.

Na širem području oko jame istražena su 4 izvora primarno kroz mikroklimatske i fizikalne izmjere te ekološku analizu i biološko uzorkovanje. Na travnjačkim i šumskim staništima oko jame uzorkovana je mikrobiota te fauna, primarno pravokrilaca (Orthoptera), ali i drugih beskralježnjaka, dok je kroz noćni lov provedeno uzorkovanje škorpiona (Scorpiones) i pauka (Araneae). Na širem području jame te uz put do kampa analizirana je vegetacija te je izrađen radni provjerni popis flore (Check list). Svi uzorci se nalaze u laboratorijima na znanstvenoj obradi.

Tijekom vikenda 23. i 24. kolovoza 2025. je raspremanjem ponora do 120 m dubine kao i pakiranjem te spuštanjem sve opreme do Gračaca završen službeni dio ekspedicije.

30 godina HPK Sv. Mihovil 1995. – 2025.

HRVATSKI PLANINARSKI KLUB Sv. Mihovil
Bana Josipa Jelačića 28
22 000 ŠIBENIK
IBAN: HR3623900011199001673
OIB: 91280208813
www.sv-mihovil.hr
so.sveti.mihovil.sibenik@gmail.com
hpk.sveti.mihovil@hps.hr

Tehničkim penjanjem tijekom predpremačkih akcija je istraženo 199 m novih kanala, a u prvom dimnjaku još 48 m **tako da je ukupna duljina Punara u Luci povećana za 1.003 m s ukupnom novom duljinom od 2.696 m**, čime je **na listi najduljih speleoloških objekata u RH na 26. mjestu**. Ono što posebno veseli je što će se buduća istraživanja moći provesti bez potrebe da se organizira ovako složena ekspedicija s ronilačkim timovima. **Kad se tome zbroji duljina 345 m duge i 191 m duboke jame Paležinke onda je na ekspediciji istraženo ukupno 1.348 m novih kanala.**

Tijek ekspedicije su obilježila tri ozbiljna događaja. Prvi je pad mlade speleologinje s trulog korijena bukve na drugoj predpremačkoj akciji tijekom izrade nadstrešnice u logoru na površini uslijed čega je zadobila trzajnu ozljedu vrata nakon čega je ista imobilizirana, prepraćena i prevezena do vozila hitne koje je pozvano na najbliži asfaltni put kod Kupirova. Drugi je odlamanje ovećeg kamena na velikoj vertikali slapa Dobriša u Punaru koji je prohujao pokraj grupe speleologa na užetu. Treći je bio nadolazak bujice u Punar nakon iznenadne obilne kratke kiše. Bujica je troje speleologa zatekla pod vertikalom Velikog skoka na dubini od nekih 70 m pod ulazom. Speleolozi su se sklonili na malu policu i tu proveli skoro dva sata dok nisu ocijenili da mogu sigurno nastaviti sa izvlačenjem vreća i izlaskom iz jame. Druga ekipa je bila duboko u jami, u suhim fosilnim dijelovima pa su tek začuli jaku buku pod sobom.

Sigurnosti sudionika ekspedicije uvelike je pridonio instaliran CaveLink sustav kojeg je ustupio na uporabu HGSS. Sustav je radio besprijekorno uz kratke prekide koje su uzrokovale krave kojima se posebno svidjelo žvakanje antena dipola zabijenih u blatno korito potoka na površini.

Tijekom svih dana ekspedicije Punar u Luci 2025 sudjelovalo je 94 člana iz 17 udruga (14 iz HR i 3 iz inozemstva), a od toga tijekom glavnog dijela ekspedicije ukupno 77 članova (od čega 6 gostiju) i to iz SO HPK Sv. Mihovil, SO PDS Velebit, SO HPD Mosor, SU "Kraševski zvir", SU Estavela, ADIPA, Höhlen- und Karstforschung Dresden e.V., Speleo8, SO Liburnija, SU Meandar, SD Karlovac, Verband deutscher Karst und Höhlenforscher VDHK, SD Ponir, DDISKF, Höhlenbären Graz i HGSS Ogulin, od čega 7 instruktora speleologije, 17 speleologa, 35 speleoloških pripravnika i 7 speleoloških suradnika, po spolu 33 žene i 44 muškarca. U Punar je ušlo 54 speleologa: po jedan sa sedam i šest ulazaka, dva speleologa po pet ulazaka, tri sa četiri ulaska te devet po tri ulaska. U Paležanku je ušlo dvanaest, dok je u obje jame ušlo također dvanaest speleologa. Zanimljivost je što je u glavnom dijelu ekspedicije prosječno po danu bilo 34 sudionika (u jami i baznom logoru) dok je od 15.-17.8. prosječno bilo čak 50 sudionika (u jami i baznom logoru).

Ekspediciju je već od ranih predepedicijskih radnji pratila dobra atmosfera uz više gitara i logorsku vatru uz kojih su se družile razne nacije i generacije speleologa, od veterana koji su prije 39 godina počeli istraživati ovu prekrasnu po mnogima najljepšu jamu u Hrvatskoj do danas najaktivnijih mladih špiljara, ali i brojne djece koja su boravila i noćila u logoru.

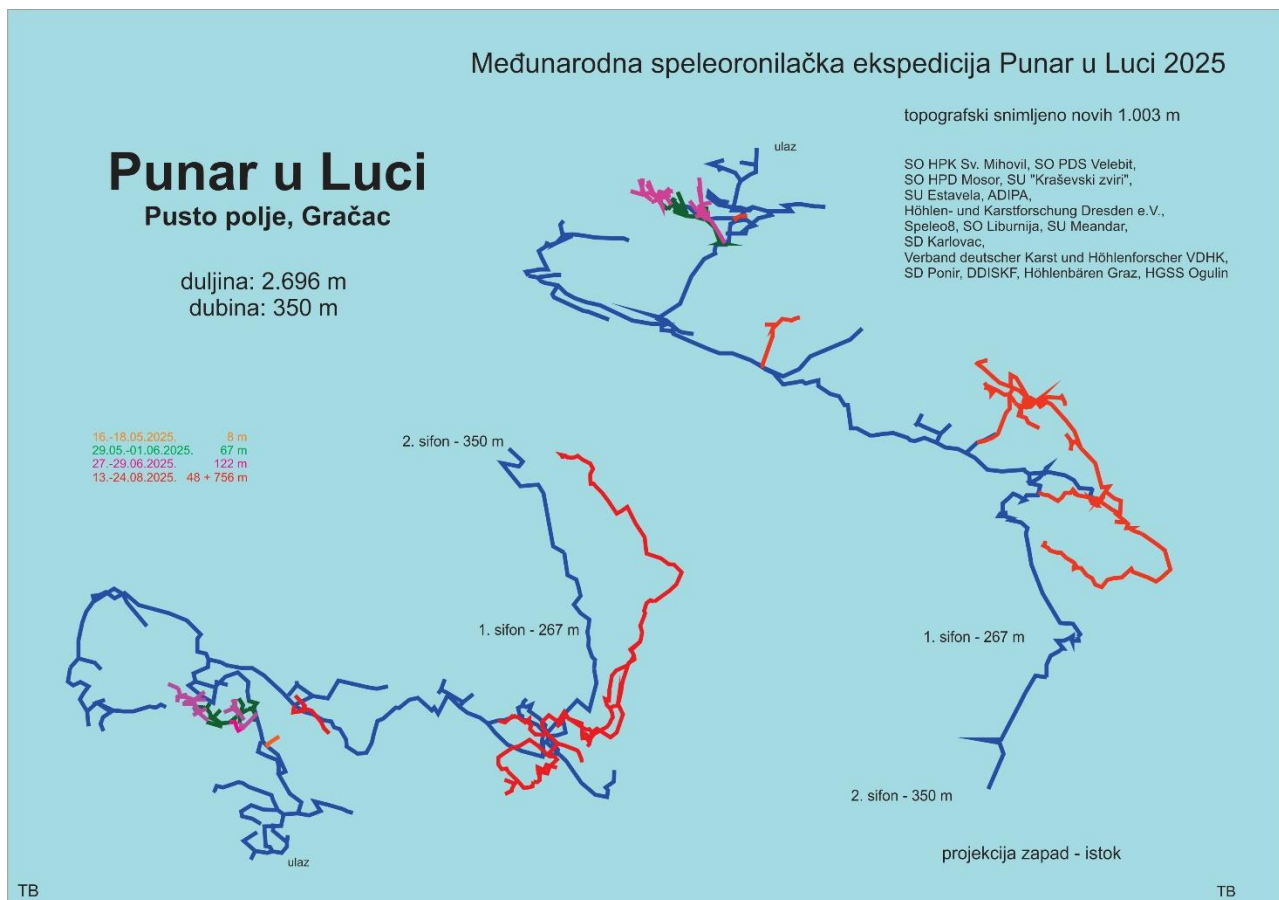

30 godina HPK Sv. Mihovil 1995. – 2025.

Uz podršku Ureda Predsjednika Republike Hrvatske kao i Ureda gradonačelnika Grada Šibenika, u pripremi i provedbi ekspedicije financijski, opremom i hranom pomogli su:

Komisija za speleologiju HPS-a
 The European Speleological Federation FSE
 HGSS
 Lučka uprava Šibensko–kninske županije
 Turistička zajednica grada Šibenika
 Gradski parking d.o.o.
 BAREDINE d.o.o.
 Španja oprema d.o.o.
 Iglu sport d.o.o. (Šibenik)
 CIVIL PROJEKT d.o.o.
 Azimut
 M-TECH

AV - AVENTURE VERTICALE
 AGRO MURTER, obrt za usluge hortikulture,
 vl. Luka Hojsak
 Brodoservis Tanfara
 4x4 PERFORMANCE d.o.o.
 Krik Seekers
 TRIST d.o.o.
 Iločki podrumi d.o.o.
 TEC OBNOVLJIVI IZVORI d.o.o.
 Dukat mliječna industrija d.d.
 Maris ekologija i poljoprivreda d.o.o
 Vatrogasna postrojba Gračac

Izveštaj priredili voditelji ekspedicije Aida i Teo Barišić, instruktori speleologije